

REPUBLICA MOLDOVA

CONSILIUL RAIONAL UNGHENI

MD-3600, or.Ungheni, str.Națională, 11
tel/fax (236) 2-27-26, e-mail: contact@crungheni.md

DECIZIE

Nr. 1/5

din 22.02.2018

Cu privire la mersul realizării Strategiei de dezvoltare socio-economică a raionului Ungheni pentru perioada 2012-2020, aprobată prin Decizia Nr. 1/5 din 23.02.2012, actualizată prin Decizia Nr. 3/4 din 26.05.2016

În baza art. 43 alin. 1) lit. j) a Legii privind administrația publică locală Nr. 436 din 28.12.2006, având în vedere Procesele-verbale Nr.01 și Nr. 02 din 25.01.2018 și 26.01.2018, respectiv, al Consiliului pentru dezvoltare locală și regională,

Consiliul raional Ungheni

DECIDE:

1. Se ia act de informația privind mersul realizării Strategiei de dezvoltare socio-economică a raionului Ungheni, anul 2017, conform anexei.
2. Controlul asupra executării prezentei decizii se atribuie dnei Ludmila Guzun, președintele raionului.

Președintele ședinței,

Svetlana CIOBANU

Contrasemnează:

Secretar-interimar al Consiliului raional,

Irina TOADER

**Raport privind gradul de implementare a
Strategiei de dezvoltare socio-economică a raionului Ungheni pentru perioada 2012-2020
(anul 2017)**

Strategia de dezvoltare socio-economică a raionului Ungheni pentru perioada 2012-2020 a fost actualizată prin aprobarea Planului de Acțiune 2016-2018, care reprezintă documentul de planificare strategică de bază pe termen mediu în ceea ce ține de asigurarea dezvoltării coerente și durabile a raionului.

Strategia este structurată pe 4 domenii de dezvoltare, fiecare din care reflectă sectoarele strategice și dezvoltă acțiunile din respectivul domeniu pentru a atinge obiectivele specifice. Aceste domenii de dezvoltare sînt:

I. INFRASTRUCTURĂ ȘI MEDIU

II. ECONOMIE. AGRICULTURĂ. TURISM

III. SOCIAL

IV. GUVERNARE LOCALĂ

Mecanismul de coordonare și monitorizare a implementării strategiei și Planului de acțiuni este asigurat de Consiliul pentru dezvoltare locală și regională, creat în acest scop.

Pe parcursul anului 2017, **Consiliul pentru dezvoltare locală și regională** a continuat asigurarea monitorizării și evaluării mersului realizării **Strategiei**, întrunindu-se în 4 ședințe. Scopul acestui proces a fost planificarea activităților, stabilirea indicatorilor de performanță, evaluarea atingerii obiectivelor în timp util și în bugetul alocat și constatarea durabilității proiectelor implementate. În ianuarie 2018, componența Consiliului pentru dezvoltare locală și regională a fost actualizată.

**DESCRIEREA GENERALĂ A GRADULUI DE REALIZARE A MĂSURILOR
PREVĂZUTE ÎN PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI**

Prezentul raport conține informații cu privire la gradul de implementare a tuturor acțiunilor care trebuiau realizate în baza Planului de acțiuni pentru anul 2017.

Dintre cele 160 de acțiuni planificate pentru anul 2017– 79 sînt realizate, ceea ce reprezintă un procentaj de 49,3 % din totalul de acțiuni, 55 sunt realizate parțial, ceea ce reprezintă 34,4 % din total, iar 26 sînt nerealizate, acestea reprezentînd 16,3 % din total măsuri planificate în 2017.

<i>Domeniu de dezvoltare</i>	<i>Măsuri, total</i>	<i>Măsuri realizate</i>	<i>Măsuri realizate parțial</i>	<i>Măsuri nerealizate</i>
Infrastructura și mediu	19	11	5	3
Economie. Agricultură. Turism	38	26	9	3
Social	73	23	33	17
Guvernare locală	30	19	8	3
Total	160	79	55	26
Total, %	100	49,3%	34,4%	16,3%

Analizînd gradul de realizare a acțiunilor în fiecare pilon aparte, observăm că în toate domeniile se lucrează la activități și sînt observate evoluții pozitive, dar și anumite nerealizări. Concluzionăm că ritmul de implementare este echilibrat pe sectoare, cu excepția domeniului medicinei. Adicional, au fost realizate măsuri neplanificate anterior, dar care au contribuit la atingerea obiectivelor stabilite în Strategie.

De menționat, că gradul de realizare a prezentei strategii a depins afît de resursele financiare disponibile și atrase, cît și, în mare măsură, de participarea tuturor actorilor la procesul de implementare a acesteia.

Pe parcursul anului 2017 au fost continuate și inițiate un șir de proiecte importante în toate domeniile, cu implicarea Consiliului raional, fiind investite cca 123 mln lei, dintre care 26 % reprezintă contribuția Consiliului raional, 10% bugetele locale și a instituțiilor publice din raion,

64 % din finanțări externe (FNDR, AMSA, Fondul de subvenționare a producătorilor agricoli, sponsorizări, finanțatori externi, etc).

Cu suportul Consiliului raional, au fost susținute 138 de proiecte/ acțiuni, în sumă de cca 31 mln lei, realizate pe teritoriul întregului raion, care au avut drept scop dezvoltarea infrastructurii de acces, de aprovizionare cu apă și canalizare, modernizare a instituțiilor culturale și de învățământ preșcolar, școlar și profesional, îmbunătățirea spațiilor de odihnă, dezvoltarea rețelelor de iluminat stradal, susținerea inițiativelor locale mici, etc.

Pe lângă suma generală menționată mai sus, nu putem neglija investițiile efectuate de rezidenții Zonei Economice Libere “Ungheni- Business”, care pe parcursul primelor 9 luni ai anului 2017 au investit cca 2,65 mln USD, au înregistrat volumul vânzărilor de 1775,39 mln lei și numărul de angajați -2548 persoane (cu 22% mai mult decât în perioada similară a anului 2016). Astfel, această structură, rămîne extrem de importantă pentru economia raionului.

IMPLEMENTAREA MĂSURILOR DIN PLANUL DE ACȚIUNI POTRIVIT DOMENIILOR DE DEZVOLTARE

Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare socio-economică a raionului Ungheni, subsecvent, structurii strategiei a fost întocmit conform celor 4 direcții de dezvoltare. Analiza gradului de implementare a măsurilor din Planul de acțiuni a fost realizată din perspectiva direcțiilor strategice, priorităților, obiectivelor generale și specifice și a fiecărei măsuri distincte stabilite în Planul pentru implementarea strategiei. Gradul de realizare a acțiunilor din Plan a fost determinat în baza rapoartelor/informațiilor recepționate de la instituțiile responsabile pentru implementarea acțiunilor, informațiilor din primării și datelor prezentate de Direcția Finanțe.

Domeniul de dezvoltare I. Infrastructură și mediu

Potrivit strategiei, Domeniul de dezvoltare I cuprinde Prioritatea 1 “Reabilitarea dezvoltării infrastructurii publice și protecția mediului”, urmînd ca acesta să fie atinsă prin următoarele obiective generale:

- 1.1. **Modernizarea și reabilitarea infrastructurii rutiere**
- 1.2. **Modernizarea, extinderea sau înființarea rețelelor de utilități publice de bază**
- 1.3. **Gestionarea eficientă a deșeurilor**
- 1.4 **Eficientizarea energetică și dezvoltarea surselor alternative**
- 1.5. **Acțiuni de informare și conștientizare cu privire la protecția mediului**

Planul de acțiuni pentru anul 2017, în partea ce ține de Domeniul de dezvoltare I, stabilește 19 de măsuri. În tabelul de mai jos poate fi vizualizat coraportul dintre acțiunile planificate, acțiunile realizate, acțiunile realizate parțial și acțiunile nerealizate.

Domeniu de dezvoltare	Măsuri, total	Măsuri realizate	Măsuri realizate parțial	Măsuri nerealizate
Infrastructura și mediu	19	11	5	3
%	100%	58%	26%	16%

Menționăm faptul că marea parte a acestor acțiuni s-au referit la reabilitarea drumurilor de acces și intravilane, extinderea sistemului de alimentare cu apă și canalizare, implementarea proiectelor de eficiență energetică. Ponderea domeniului de dezvoltare I este cea mai mare în total investiții, fiind cca 71,2 mln lei.

Realizări majore:

- **reabilitate 37,47 km drumuri în sumă de 30,6 mln lei**, dintre care din bani publici: drumuri de acces - 13,4 km în sumă de 14,5 mln, intravilan : 22.4 km, în sumă de 12,22 mln lei. Din surse externe: Drum com. Alexeevca - 1,67 km /IFAD/ 3mln 163 mii lei /Contribuția Agent economic 730 mii lei;

- **inițiat proiectul regional privind reabilitarea drumului L392 Ungheni- Cetireni- Alexeevca, în sumă de 92 mln lei** . În 2017 efectuate lucrări în sumă de 7,6 mln lei inclusiv: îmbracaminte

din beton asfaltic -1.4 km, trotuare pavate -1.15 km, podețe – 4 buc, lucrări de terasament -2.5 km;

- **extinsă rețeaua de aprovizionare cu apă și canalizare**, prin construcția a cca 17 km de apeduct, 3,25 km de canalizare în localități din raion și a unei fântîni arteziene în s. Hîrcești, în valoare totală de 12,44 mln lei;

- **realizat Studiul de fezabilitate și Documentația privind Evaluarea Impactului asupra Mediului** pentru construcția Centrului Regional de Management al Deșeurilor Solide.

(Contribuția Consiliului raional pentru cercetări geologice și înregistrate cadastrală – 34, 1 mii lei);

- **extinsă rețeaua de conectare la gaze naturale** pentru populația din Morenii Noi, Valea Mare, Măcărești. Contribuția Consiliului raional – 720 mii lei;

- **2 operatori regionali dotați** cu 2 autospeciale în sumă de 3,7 mln lei;

- **organizate campanii de protecție a mediului** prin plantarea a 8600 arbori, curățirea 4 km a albiilor râurilor, lichidate 24 și amenajate 39 gunoiști, curățite 6 izvoare și 110 fîntîni. Peste 12000 elevi din instituțiile școlare au participat la activități destinate protecției mediului;

- **implementat proiectul privind energia și biomasă**, total investit 4,65 mln, dintre care PNUD 4,45 mln lei, Consiliul raional Ungheni – 200 mii lei. În cadrul Parteneriatului Public Privat, au fost efectuate investiții de 3,2 mln: Consiliul raional- 2,2 mln, agentul privat – 1 mln lei.

Restanțe:

- extinderea sistemului de gazoduct Pîrlița – Cornești;

- Elaborarea Planurilor Urbanistice Generale a localităților și Planului de Amenajare a Teritoriului Raionului Ungheni;

- rata scăzută a implementării proiectelor regionale și raionale în comparație cu obiectivele propuse pentru anul 2017.

Adițional:

- **dezvoltată rețeaua de iluminat stradal în 6 localități, cu lungimea de 6,3 km**, în sumă de 450 mii lei, dintre care contribuția Consiliul raional – 200 mii, consiliilor locale – 250 mii lei;

- **creat și lansat postul de pompieri voluntari în s. Sculeni**. Lucrările de reparație efectuate în sumă totală de cca 704,4 mii lei, dintre care Consiliul raional – 304,4 mii lei, Consiliul local – 400 mii lei. Primită în folosință autospeciala donate Consiliului raional de către partenerii din reg. Jogeva, Estonia;

- **construit apeduct intern în s. Sculeni**, 720 utilizatori. Costul total – 7,15 mln, dintre care: ApaSan – 5,5 mln, contribuția populației – 1 mln lei, Consiliul raional – 450 mii lei, consiliul local – 200 mii lei.

Domeniul de dezvoltare II. Economie. Agricultură. Turism

Potrivit strategiei, Domeniul de dezvoltare II cuprinde Prioritatea 2 “ **Dezvoltarea competitivității economice**”, urmînd ca acesta să fie atinsă prin următoarele obiective generale:

2.1. Susținerea creării și dezvoltării IMM-urilor

2.2. Valorificarea potențialului agro-alimentar

2.3. Asigurarea atragerii investițiilor

2.4 Valorificarea potențialului turistic

Planul de acțiuni, în partea ce ține de Domeniul de dezvoltare II, stabilește 38 de măsuri.

În tabelul de mai jos poate fi vizualizat coraportul dintre acțiunile planificate, acțiunile realizate, acțiunile realizate parțial și acțiunile nerealizate.

Domeniu de dezvoltare	Măsuri, total	Măsuri realizate	Măsuri realizate parțial	Măsuri nerealizate
Economie. Agricultură. Turism	38	26	9	3
%	100%	68,4%	23,7%	7,9%

Cu referință la acțiunile din Domeniul de dezvoltare II realizate în anul 2017, menționăm faptul că marea parte a acestor acțiuni s-au referit la activități de formare antreprenorială, accesare a fondurilor, creare și dezvoltare a parteneriatelor locale, naționale și internaționale, promovare a agenților economici, îmbunătățire a utilizării terenurilor existente, dezvoltare a potențialului turistic în raion. Investiții - 21 mln lei (cu participarea sectorului public și privat).

Realizări majore:

- **organizate 26 evenimente de formare antreprenorială și consolidare a cunoștințelor antreprenorilor din raion** (seminare, mese rotunde, vizite de studiu), în total 808 participanți;
- **agenți economici participanți în 5 programe, implementate la nivel național.** În total, instruite 97 de persoane, beneficiari de granturi și subvenții – 98 agenți economici, în sumă de 11,226 mln dintre care din Fondul de subvenționare a producătorilor agricoli – 9, 43 mln lei. De menționat, că din surse atrase și surse proprii, a fost procurată tehnică agricolă nouă - 7, 66 mln lei;
- **organizate 3 târguri locale**, cca 140 participanți. Organizată participarea agenților economici la 3 expoziții naționale, 24 participanți. 2 beneficiari din Programul de stimulare a participării agenților economici la târguri și expoziții (subvenționarea a 50 % din spațiu);
- **desfășurate 2 evenimente internaționale:** Forumul Economic Regional și Târgul de Invenții și Idei Practice, în total cca 550 de participanți și vizitatori locali, naționali, internaționali din România, Croația, Federația Rusă;
- **au fost reduse** cu 1020 ha terenurile agricole nelucrate **și extinse** cu 77 ha suprafețele plantațiilor multianuale;
- **create 3 loturi demonstrative** cu suprafața de 64 ha pentru transfer de experiență în combaterea eroziunii solului;
- **organizate 2 evenimente anuale de promovare și stimulare a agenților economici locali:** Concursul raional Businessmanul Anului și Ziua Agricultorului, total 290 participanți;
- **desfășurate activități pentru promovarea raionului și dezvoltarea turismului, precum:** reabilitarea clădirii Centrului de Informare și Educație Ecologică în RNS Plaiul Fagului (2,9 mln lei), un șir de festivaluri și expoziții, cu peste 2000 de spectatori. A fost elaborat și câștigat la POR Bazinul Mării Negre - Patrimoniul Cultural Comun – Sursă pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial în bazinul Mării Negre (COMOARĂ). Implementarea –2018- 2019.

Restanțe:

- elaborarea studiului privind oportunitățile de investiții în raion;
- extinderea spațiilor comerciale pentru producătorii agricoli autohtoni în piața URECOOP;
- reabilitarea monumentelor culturale și istorice, cu un potențial turistic înalt.

Adițional:

- **semnat Acord de colaborare dintre Consiliul raional Ungheni și Asociația Națională a Turismului Rural din Moldova**, scopul căruia este dezvoltarea și promovarea traseelor, evenimentelor turistice, elaborarea și implementarea proiectelor comune.

Domeniul de dezvoltare III. Social

Potrivit strategiei, Domeniul de dezvoltare III cuprinde:

- **Prioritatea III “Dezvoltarea infrastructurii de sănătate, învățământ și cultură”, urmînd ca aceasta să fie atinsă prin următorul obiectiv general:**

3.1. Modernizarea/ reabilitarea infrastructurii sociale

- **Prioritatea IV – „Dezvoltarea serviciilor sociale, educaționale, de sănătate și cultură de mai bună calitate”**

4.1 Crearea și diversificarea serviciilor alternative sociale și de sănătate

4.2 Asigurarea dezvoltării durabile a sistemului de învățământ

4.3 Punerea în valoare a moștenirii culturale

Planul de acțiuni, în partea ce ține de Domeniul de dezvoltare III, stabilește 73 de măsuri.

În tabelul de mai jos poate fi vizualizat coraportul dintre acțiunile planificate, acțiunile realizate, acțiunile realizate parțial și acțiunile nerealizate.

Domeniu de dezvoltare	Măsuri, total	Măsuri realizate	Măsuri realizate parțial	Măsuri nerealizate
-----------------------	---------------	------------------	--------------------------	--------------------

Social	73	23	33	17
%	100%	31,5%	45,2%	23,3%

Procentul scăzut de realizare se datorează domeniului sănătății, care necesită investiții în modernizare esențiale, ceea ce duce la stagnarea realizării obiectivelor propuse.

Cu referință la acțiunile din Domeniul de dezvoltare III realizate în anul 2017, menționăm faptul că marea parte a acestor acțiuni s-au referit la reabilitarea infrastructurii sociale, dotarea cu echipament a instituțiilor medicale, culturale, de învățământ, asigurarea populației cu servicii sociale de calitate, dezvoltarea capacităților tinerilor și protecția celor cu nevoi speciale, asigurarea funcționalității serviciilor și instituțiilor create de Consiliul raional (Credo, Centrul de excelență, etc). Investițiile totale atrase și alocate pentru îmbunătățirea infrastructurii și dotării – cca 31,2 mln. lei.

Realizări majore:

- **inițiate proiecte investiționale în cadrul IMSP SR** „Instalații solare pentru alimentarea cu apă caldă menajeră a IMSP SR Ungheni”, total 701 mii lei – contribuția Consiliului raional – 300 mii lei, AMSA – 401 mii lei, “ Crearea Unității Primiri Urgente, inclusiv dotarea cu utilaj performant”, total 3,17 mln lei – contribuția Consiliului raional – 470 mii lei, bugetul de stat – 800 mii lei, proiectul REPEMOL – 1,9 mln. lei;

- **efectuate următoarele lucrări de reparație la CS din raion**, în sumă totală de 1,62 mln lei: reparația interioară și a acoperișului la OMF Zagarancea, acoperișului la OMF Negurenii Vechi, încăperilor CS Ungheni (sala kineto terapie, WC, cab. medicilor de familie), CS Cetireni, CS Sculeni, Rădenii Vechi. CS Ungheni- au fost **achiziționate dispozitive medicale** – 1 mln lei, achiziționate în sumă de 650,5 mii lei și din donații;

- **încheiat un contract de colectare a deșeurilor medicale** cu IMSP SR Telenești, ce dispune de un cuptor cu ardere internă a deșeurilor toxice;

- **proiect MS/DDC/CS Ungheni pentru CSPT „Impuls,, în sumă de –350 mii lei** pentru utilaj medical (aparat USG , mobilier, consumabile);

- **3 instituții medicale conectate la apeduct și canalizare, 250,5 mii lei:** OMF Florițoia Veche - 88,5 mii lei, OS Florițoia Nouă – 104,3 mii lei, OS Grozasca – 57,7 mii lei;

- **implementate 280 protocoale clinice naționale**, inclusiv 94 noi;

- **peste 25000 persoane, personal medical, personal de resursă din comunitate și cetățeni, consiliate și instruite** în cadrul IMSP CS Ungheni, Centrului de Sănătate Prietenos Tinerilor „Impuls,, instruiți în cadrul Școlilor de educație pentru sănătate, implicate în diferite activități în schimbarea comportamentelor riscante pentru viață și sănătate;

- **au fost achiziționate și repartizate Ghiduri** pentru cadre medicale, protocoale clinice standartizate din raion. (Beneficiari – 60 medici, 270 asistente medicale);

- **elaborate/multiplyate/repartizate Ghiduri pentru adolescenți, gravide, părinți, pacienți, cetățeni sănătoși /pliante / postere/ calendare/ materiale informative**, privind specificul activității educației de sănătate pe Programele de Sănătate Naționale și Teritoriale. Beneficiari – 46 mii persoane;

- **195 actori (domeniile educație, sănătate, inspectoratul de poliție, asistență socială) au fost instruiți** în conformitate cu prevederile Legii nr. 140 din 14 iunie 2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți și Hotărârii Guvernului nr.270 privind colaborarea intersectorială. Totodată au fost elaborate și repartizate 1200 pliante și 450 de postere privind specificul activității a 5 servicii sociale.

- în total în sistemul de asistență socială **au fost atrase surse extrabugetare** sub diverse forme în sumă de 500 mii lei;

- **8 copii, cu vârsta de pînă la 5 ani au fost plasați în serviciul APP.**

- la **Centrul de plasament pentru persoane adulte și vîrstnice și Centului de asistență a familiei și copilului „Credo”** au fost elaborate și aprobate Regulamentul intern și Manualul operațional, au fost reparate 50% din spații și instalate sisteme de avertizare împotriva incendiilor;

- **6 ansambluri folclorice și 3 instituții dotate cu costume naționale**, în sumă de 382 mii lei;

- **3 instituții de cultură reparate**, în sumă de 1,52 mln lei, dintre care: Consiliul raional – 900 mii lei, consiliile locale- 238 mii lei, Fondul de Eficiență Energetică – 380 mii lei. Instituții și

ansambluri dotate cu echipament muzical, în sumă de 228 mii lei, dintre care: Consiliul raional - 65,7 mii lei, consiliile locale- 162,5 mii lei;

- **organizate** 6 festivaluri – peste 8000 spectatori, 8 simpozioane, 35 expoziții, 12 concursuri, 10 lansări de carte -1650 participanți, 15 sărbători/manifestări tradiționale, 330 mii participanți, 48 seminare practice, 23 master-class-uri, 10 laboratoare practice - 4550 participanți;

- **oferta de formare** continuă a cadrelor didactice realizată în proporție de 100%. Atestate 89,15 % din cadre didactice. Promovați în funcție 8 manageri școlari și preșcolari;

- **11 școli de circumscripție** reunesc 1196 elevi din localitățile arondate, transportați cu 22 microbuse în gestiunea Direcției Educație (100%). 178 copii de vârstă preșcolară și 147 elevi din 5 localități ale raionului (Măcărești, Buciumeni, Cioropcani, Cornești, Ungheni) beneficiază de serviciile de transport ale DE nefiind în proiectul școlilor de circumscripție. În 2 instituții au fost create spații de odihnă;

- **planul activităților extra curriculare** la nivel raional a fost realizat în proporție de 100%. 95% copii au fost implicați în activitățile extrașcolare din instituții. Au fost implementate 78 proiecte educaționale (inclusiv 58 excursii în țară și 6 peste hotare). A fost asigurată activitatea a 234 cercuri în instituții cu un număr de 2808 elevi și 22 cercuri în CRCC și cele 4 filiale (350 elevi).

- **28 instituții de învățământ au fost dotate** cu 21 table interactive, 43 calculatoare, 12 televizoare, 10 truse la biologie și chimie. 11 instituții au fost echipate cu inventar sportiv ș.a. În total au fost alocate 4,1 mln lei, dintre care, contribuția Consiliului raional – 2,63 mln lei, surse interne – 1,43 mln lei, sponsorizări și proiecte – 124 mii lei;

- **au fost reparate 34 instituții școlare și 36 preșcolare**, în sumă de 18,2 mln lei, dintre care, contribuția Consiliului raional – 5,3 mln lei, surse interne – 7,2 mln lei, sponsorizări și proiecte – 5,7 mln lei;

- **funcționează** 33 grupuri de inițiativă, 24 de consilii comunitare, 45 de consilii școlare cu aproximativ 675 de membri. Activează 45 asociații obștești și 11 ONG-uri de tineret active;

- **înstituit Centrul raional de Tineret**. 100% școli participă în programul VNET. Au activat 102 secții sportive cu un număr de 1651 elevi. S-au desfășurat competiții sportive raionale la 5 probe de sport cu participarea a 12.960 elevi (228 în finală).

Restanțe:

- nivel scăzut de realizare a activităților investiționale în infrastructura spitalicească (blocul chirurgical, secția pat-anatomică, secția pediatrie și neurologie, etc);

- dotarea instituțiilor medicale cu transport sanitar;

- gazificarea instituțiilor medicale și amenajarea teritoriului adiacent;

- nivel scăzut de ocupare a funcțiilor vacante în sistemul de medicină, învățământ, cultură;

- fondul de carte învechit și infrastructură deficitară în domeniul culturii.

Domeniul de dezvoltare IV. Guvernare locală

Potrivit strategiei, Domeniul de dezvoltare IV cuprinde:

- **Prioritatea V “ Consolidarea capacității managementului administrației publice locale”, urmînd ca acesta să fie atinsă prin următoarele obiective generale:**

5.1. Modernizarea relației cetățean – administrație

5.2. Utilizarea eficientă a banilor publici și creșterea veniturilor

- **Prioritatea VI Dezvoltarea regională și cooperarea transfrontalieră**

6.1. Îmbunătățirea și extinderea cooperării regionale și internaționale

Planul de acțiuni, în partea ce ține de Domeniul de dezvoltare IV, stabilește 30 de măsuri.

În tabelul de mai jos poate fi vizualizat coraportul dintre acțiunile planificate, acțiunile realizate, acțiunile realizate parțial și acțiunile nerealizate.

Domeniu de dezvoltare	Măsuri, total	Măsuri realizate	Măsuri realizate parțial	Măsuri nerealizate
Guvernare locală	30	19	8	3
%	100%	63%	27%	10%

Cu referință la acțiunile din Domeniul de dezvoltare IV realizate în anul 2017, menționăm faptul că marea parte a acestor acțiuni au avut drept scop extinderea parteneriatelor, locale, regionale și internaționale, implementarea proiectelor de interes comun, dezvoltarea relației cetățean – administrație, prin informarea și implicarea primilor în procesul decizional. Suma totală a investițiilor atrase/efectuate pe domeniu prioritar este de 1,76 mln lei, dar, în cifra data nu sînt incluse investițiile care fac obiect al proiectelor menționate mai jos, fiind deja incluse în domeniile de dezvoltare I, II, III.

Realizări majore:

- **60 mii cetățeni informați prin:** 400 materiale publicate pe pagina web, rețeaua facebook, inclusiv în presa locală, 3 informații afișate pe LED, 2 banere executate (apeduct, reabilitarea infrastructurii de transport pe traseul L392 Ungheni-Cetireni- Alexeevca), 126 informații plasate pe panoul informativ și pe cel de afișaj stradal, 1 campanie de informare și încurajare a implicării civice „Fii cu ochii pe autorități!”, 82 de consultări și audieri publice;
- **5 parteneriate locale dezvoltate**, dintre care AO Ungheneni de pretutindeni, inclusiv în modernizarea parcului central din mun. Ungheni. Valoarea totală a proiectului – 50 000 USD (aprox. 900 mii lei), dintre care: PNUD – 340 mii, Primăria Ungheni – 200 mii, Consiliul raional Ungheni – 200 mii, contribuția populației – 170 mii;
- **21 parteneriate locale încurajate/create**, printre care inițierea procesului de formare a Grupului de acțiune locală în localitățile din zona râului Cula (14 APL I), proiect-pilot realizat cu suportul AO IDIS Viitorul;
- **în premieră, desfășurată Caravana consilierilor raionali – Ungheni 2017**, 11 întâlniri efectuate, 25 probleme soluționate;
- **5 proiecte implementate/ în curs de implementare:** Erasmus + în parteneriat cu OVR Solidarites, Franța, ”Reabilitarea infrastructurii rutiere pe traseul L 392 Ungheni - Cetireni-Alexeevca”, Formarea Clusterului Național de Energie din Biomasă, finanțat de către Ambasada Cehiei, ”Crearea sistemului de management integrat al deșeurilor solide în Zona 5”;
- **implementat proiectul “CRISMAS”**, rezultatul principal al căruia a fost elaborarea *Strategiei de management al riscurilor de dezastră în raionul Ungheni pentru anii 2018 – 2022.* Bugetul total pentru anul 2017 a constituit 790 mii lei, dintre ca Contribuția finanțatorului 540 mii lei, Consiliului raional – 250 mii lei;
- **7 proiecte aplicate**, dintre care 5 la Programul Operațional Bazinul Mării Negre (3 sunt în așteptare), 2 la Programul Dunărean;
- **parteneriate existente dezvoltate:** Actualizate 3 planuri de cooperare (Iași, Moletai, Arad). Activități comune: Moletai-1 participare festival, Arad-3 (aniversare jud. Arad, vizita presedintelui CJ Arad la Ungheni, conferință educație Arad), Jogeva, Estonia- 3 (vizita delegație Jogeva la Ungheni, 2 loturi de ajutoare pentru Direcția Situații Excepționale), Gorj-2, Kaarina, Finlanda-2 (vizita delegație Finlanda, Ungheni);
- **noi parteneriate create:** 1 acord de colaborare (r. Liseansk, regiunea Cerkassk, Ucraina) și pregătit cu jud. Gorj, România. 4 intenții de colaborare în cadrul Campaniei ”Centenar prin înfrățiri”- județele Mureș, Bacău, Neamț, Brăila;
- susținută **dezvoltarea relațiilor de colaborare dintre APL I din raionul Ungheni și județul Iași**, în baza acordurilor semnate cu susținerea Consiliului raional în anul 2016. În anul 2017: **4 vizite, în vederea participării la ședințele CL din APL I Iași** (Hîrcești-2, Măgurele-1, Manoilești-1), **10 Inițiative comune cultural-artistice și sportive** (Hîrcești-2. Manoilești-3, com. Victoria, Iași-2, com. Cozmești-1, com. Erbiceni—s. Măgurele- 2), **Sponsorizări activități-** 1 (com. Victoria - com. Mănoilești- tabăra de vară pentru copiii din com. Mănoilești la Eforie Nord);
- **efectuate schimburi culturale și promovată imaginea raionului** prin 2 participări la festivaluri internaționale a ansamblului Struguraș la Festivalul ”Gama Lacurilor” din Moletai, Lituania și ansamblului ”Drăgaica” la festivalul din jud. Gorj;
- **în curs de modernizare 21 de biblioteci publice**, în 2017 fiind înregistrați 2446 utilizatori noi. 20 biblioteci incluse în rețeaua Novateca, dotate cu 4 tablete, 43 calculatoare și 19 imprimante

multifuncționale. 3 servicii replicate. 692 ore de instruire pentru 1095 de utilizatori. 5 mini proiecte implementate.

Restanțe:

- transmiterea on-line a ședințelor Consiliului raional și a altor evenimente;
- organizarea și desfășurarea Concursului raional „ Secretarul anului”;
- organizarea Festivalului internațional „Hora Prutului”.

CONCLUZII

Procesul de implementare a Strategiei de dezvoltare socio-economică a raionului Ungheni înregistrează procentajul de realizare deplină a acțiunilor pentru anul 2017– 49,3%, iar nerealizarea deplină de 16,33%.

Analizând gradul de realizare a acțiunilor în fiecare domeniu de dezvoltare conchidem că ritmul de implementare este relativ echilibrat. O atenție sporită se atrage domeniului sănătății, unde ritmul de implementare este mai mic decât cel propus, iar asigurarea cu servicii medicale calitative presupune identificarea soluțiilor în cel mai scurt timp, pentru reabilitarea și dotarea instituțiilor spitalicești.

O altă provocare ține de continuarea/ finalizarea proiectelor regionale și naționale, precum: reabilitarea drumului L392 Ungheni- Cetireni- Alexeevca, finalizarea reparației traseului R1 Chișinău – Ungheni- Sculeni, construcția apeductului de grup Bușila-Chirileni-Grăseni-Todirești, construcția Centrului de Management a Deșeurilor Solide. Nerealizarea în termen a unor obiective, ar putea avea impact negativ asupra situației socio-economice a zonelor implicate.

Întârzierile și provocările identificate în procesul de realizare a acțiunilor din Strategie sînt datorate, în mare parte, lipsei resurselor financiare necesare.

Astfel, pentru anul 2018 rămîn prioritare domeniile de modernizare și extindere a rețelei de infrastructură rutieră și edilitară, asigurarea populației cu servicii medicale, educaționale de calitate, susținerea creării infrastructurii de afaceri, valorificarea oportunităților de investiții prin implementarea proiectelor naționale și internaționale.

Un domeniu aparte ce urmează a fi dezvoltat este planificarea și dezvoltarea durabilă a localităților din raion. În acest sens, rămîn pe agenda autorităților publice locale activitățile de elaborare a Planurilor Urbanistice Generale și Planul de Amenajare a Teritoriului raionului Ungheni, studiul privind oportunitățile de investiții, elaborarea traseelor turistice, crearea GAL în Zona râului Cula. Ultima activitate, inițiată în 2017 cu suținerea AO IDIS Viitorul, urmează a fi finalizată în 2018, drept consecință, creînd oportunități pentru aplicarea ideilor de proiect în localitățile vizate.

Îmbucurător este faptul, că în 2017 au demarat activități și au apărut noi oportunități pentru dezvoltarea unor acțiuni noi în, practic, toate domeniile. Oportunități pentru atragerea noilor investiții prezintă programele lansate de donatori, inclusiv Programul Operațional Comun România-Republica Moldova.

Reieșind din contextul actual, Planul de acțiune al documentului strategic a fost actualizat pentru anul 2018. Consiliul pentru dezvoltare locală și regională va asigura și în continuare monitorizarea și actualizarea documentului raional de planificare strategică.

Șef Secție Economie și Reforme,

Ludmila Ursatiev